

Versoepeling Duitse abortuswet blijft pijnpunt

[Achtergrond](#) - 13 december 2018 - Auteur: Marja Verburg

Artsen en politici strijden over de Duitse abortuswetgeving. Pijnpunt is een wet die het artsen verbiedt informatie te geven over abortus, bijvoorbeeld op hun website. Ondertussen zijn er in Duitsland, mede door druk van abortus-tegenstanders, steeds minder artsen te vinden die de ingreep willen uitvoeren.

Zesduizend euro moet Kristina Hänel betalen. Ze is arts en gaf op haar website aan dat ze abortussen uitvoert. Dat is in strijd met het promotieverbod voor abortus dat in paragraaf 219a van het Duitse wetboek van strafrecht is vastgelegd. Hänel kreeg de boete in 2017 opgelegd, ging in beroep, maar in oktober bepaalde de rechter dat de [straf rechtmatig](#) is.

Hänel is niet de enige arts die is beboet, maar zij protesteerde en zocht de publiciteit. Het leidde tot een debat over abortus in Duitsland. Veel artsen en maatschappelijke organisaties willen van het *Werbeverbot* (promotieverbod) af, net als de SPD en de oppositiepartijen Groenen, FDP en Linke. Zij vinden dat vrouwen het recht hebben op informatie over abortus, ze willen artsen rechtszekerheid bieden en ervoor zorgen dat “het goede werk van artsen niet wordt gecriminaliseerd”, zoals minister van Gezinszaken Giffey (SPD) [in oktober zei](#). Voorstanders van paragraaf 219a willen voorkomen dat abortus als iets gewoons wordt gezien en commerciële bedrijven er voor gaan ‘werven’.

Strafbaar

Abortus is in Duitsland in principe verboden maar wordt niet bestraft als zwangere vrouwen en artsen zich aan een aantal regels houden. Zo mogen abortussen na de twaalfde zwangerschapsweek niet meer worden uitgevoerd. En ongewenst zwangere vrouwen moeten zich laten adviseren bij een *Schwangerschaftskonfliktberatungsstelle* (zwangerschapsconflictinformatiepunt). Daar krijgen ze meestal adressen van artsen die abortussen uitvoeren. Maar bij sommige van die informatiepunten komen de adviezen van kerkelijke organisaties die vrouwen van de abortus proberen af te houden. Veel artsen en politici willen dat de vrouwen ‘neutrale’ informatie krijgen - van artsen.

Paragraaf 219a wordt ook wel de naziparagraaf genoemd, omdat die in 1933 door de nazi's werd ingevoerd. Zij wilden er met deze en andere maatregelen voor zorgen dat Duitse vrouwen zoveel mogelijk kinderen kregen. In de jaren 70 werd de abortuswetgeving in de BRD minder streng. Na de eenwording ontstond er een nieuw debat omdat abortus in de DDR wel was toegestaan. Dat leidde in 1993 tot een verdere versoepeling van de Duitse abortuswet. Zowel in de jaren 70 als na de *Wende* bleef paragraaf 219a gehandhaafd - niet meer met het idee dat de nazi's erbij hadden, maar om 'normalisering' en commercialisering van abortus te voorkomen.

Dat artsen op hun website kunnen vermelden dat ze abortussen uitvoeren, is des te belangrijker omdat het voor vrouwen steeds moeilijker is geworden zulke artsen te vinden. In 2003 kon je bij 2000 artsen in Duitsland voor een abortus terecht, in 2018 nog maar bij 1200, meldde ARD-actualiteitenprogramma [Kontraste](#) in augustus. Een daling van 40 procent. In sommige Duitse regio's zijn überhaupt geen artsen meer te vinden die de ingreep uitvoeren. Kontraste liet ook zien dat artsen onder druk worden gezet en zich geïntimideerd voelen door abortus-tegenstanders. Hoewel de deelstaten verplicht zijn informatie bij te houden over artsen die abortussen uitvoeren, doet bijna de helft van de Duitse deelstaten dat niet, meldde het ARD-programma.

Al sinds maart zoeken de regeringspartijen CDU/CSU en SPD naar een compromis over paragraaf 219a. De SPD wil de paragraaf het liefst afschaffen, maar dat weigeren CDU en CSU. De nieuwe CDU-voorzitter Annegret Kramp-Karrenbauer benadrukte zondagavond in de [ARD-talkshow Anne Will](#) dat van afschaffing geen sprake kan zijn.

Compromis

Deze week kwamen de betrokken ministers - onder wie Barley (SPD) van Justitie en Spahn (CDU) van Gezondheid - eindelijk met een compromisvoorstel. Ze moesten wel omdat het geduld bij het SPD-bestuur op raakte. Dat dreigde een stemming in de Bondsdag af te dwingen als de zaak voor het kerstreces niet was geregeld. Dat had tot een nieuwe strijd tussen regeringspartijen CDU/CSU en SPD kunnen leiden. De ministers leggen hun compromis in januari aan hun fracties voor.

Artsen en oppositiepartijen hebben geen goed woord over voor het compromis van SPD en CDU/CSU

De bedoeling is dat paragraaf 219a en dus het promotieverbod gehandhaafd blijft, maar dat er lijsten beschikbaar komen met adressen van artsen en ziekenhuizen

die abortussen uitvoeren. Die lijsten moeten worden beheerd door de Bundesärztekammer, de artsenkoepel, en door de Bundeszentrale für gesundheitliche Aufklärung, die onder het ministerie van Gezondheid valt. Zo is de informatie voor iedereen beschikbaar, is het idee, en is er meer rechtszekerheid voor artsen.

Met het compromis zijn de gemoederen echter niet bedaard. Artsen en de oppositiepartijen Groenen, FDP en Linke hebben er geen goed woord voor over. Nora Szász, een arts die ook terecht staat voor het bieden van informatie op haar website, is "zeer sceptisch" over de adreslijsten, zei ze vandaag op de site van regionaal nieuwsmagazine [hessenschau.de](https://www.hessenschau.de). Het klimaat is zo veel slechter geworden, zegt ze: zelf is ze onder meer voor moordenaar uitgemaakt door abortus-tegenstanders. "Ik vermoed dat veel collega's niet op zo'n lijst willen staan."

Ook verandert het compromis niets aan de strafbaarheid van artsen. Zij lopen nog steeds het risico een gevangenisstraf van twee jaar opgelegd te krijgen, reageerden Hänel, Szász en een derde collega woensdagavond in een [verklaring](#). Ze zijn ontzet, schrijven ze, dat uit machtspolitieke berekening "vrouwenrechten zo worden verraden en wij artsen nog steeds worden gecriminaliseerd".

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/29696/versoepeling-duitse-abortuswet-blijft-pijnpunt>